

نگاهی مختصر بر بعضی از ولایات افغانستان

نویسنده: مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری کمال

قسمت اول

پیوسته در هوای تو چشم به جستجوست
دخترم حیات با تو بهشت است و خرم است
وقتی که یاد آن همه رنج آید و عذاب
هر لحظه با خیال تو جانم به گوست
ور بی تو بود هر دو جهانش جهنم است
دختر به جان تو جگرم می شود کباب

ولایات افغانستان

افغانستان دارای 34 ولایت می باشد که عبارت اند از:

- 1- ولایت کابل که مرکز آن شهر کابل و دارای چهارده ولسوالی است: ولسوالی استالف، ولسوالی بگرامی، ولسوالی پغمان، ولسوالی خاک جبار، ولسوالی چهار آسیاب، ولسوالی ده سبز، ولسوالی سروبی، ولسوالی کلکان، ولسوالی میر بچه کوت، ولسوالی شکرده، ولسوالی فرزه، ولسوالی قره باغ، ولسوالی گُلدَره و ولسوالی موسهی.

- 2 - ولایت قندهار، مرکز ولایت شهر قندهار و دارای 16 ولسوالی، که عبارت اند از: ارغنداب، پنجوایی، میوند، ارغستان، خاکریز، دامان، سپین بولدک، شاه ولی کوت، ریگستان، معروف
- 3 - ولایت بلخ، مرکز ولایت بلخ شهر مزار شریف و دارای 15 ولسوالی : ولسوالی های آن چهار بولک، خُلم، دولت آباد، شولگره، مارمل، گذر گاه نور.....می باشد.
- 4 - ولایت هرات، مرکز شهر هرات، و دارای 16 ولسوالی: ادرسکن، انجیل، اویه، پشتون زرغون، شیندند، زنده جان، کُرخ، غوریان، گُذره، کشک، گُل ران،.....
- 5 - ولایت هلمند، مرکز ولایت هلمند لشکر گاه، و دارای 13 ولسوالی که عبارت اند از: دیشو، سنگین، خان نشین، کجکی، موسی قلعه، گرمسیر، ناد علی، نوزاد، ناوه، واشیر، نهر سراج، مارجه.....
- 6 - ولایت قندوز، مرکز شهر قندوز و دارای 7 ولسوالی می باشد که عبارت اند از امام صاحب، چهار دره، خان آباد، دشت ارچی، علی آباد، قلعه ذال،
- 7 - ولایت کنر، مرکز آن اسد آباد و دارای 15 ولسوالی می باشد، ولسوالی بَر کنر، خاص کنر، دانگام، شینگل، غازی آباد، و ته پور.....
- 8 - ولایت لغمان، مرکز ولایت مهترلام و دارای 5 ولسوالی که عبارت اند از دولت شاه، علیشنگ، عیلنگار، قرغه بی.....
- 9 - ولایت لوگر، مرکز ولایت لوگر پُل علم و دارای 7 ولسوالی ، ازره، برکی برک، چرخ، خروار، خوشی و محمد آغه.
- 10 - ولایت کاپیسا، مرکز ولایت کاپیسا محمود راقی و دارای 7 ولسوالی: السای، تگاب، نجراب، کوهستان، کوه بند،.....
- 11 - ولایت فراه، مرکز شهر فراه و 11 ولسوالی که عبارت اند از انار دره، بالا بلوک، خاک سفید، گلستان.....
- 12 - ولایت فاریاب، مرکز ولایت فاریاب میمنه و دارای 13 ولسوالی: المار، اند خوی، پشتون کوت، دولت آباد، شیرین تگاب، قیصار.....
- 13 - ولایت غور، مرکز ولایت غور فیروز کوه و 10 ولسوالی دارد، که عبارت اند از لعل سر جنگل، شهرک،
- 14 - ولایت غزنی، مرکز آن شهر غزنی و دارای 19 ولسوالی، اجرستان، اندر، جاغوری، خواجه عمری، زرخان، ده یک، قره باغ، گیلان، گیرو، مقر، مالستان، ناوه، واغز، خوگیانی، ناور.....
- 15 - ولایت سمنگان، مرکز ولایت ایبک و دارای 7 ولسوالی: دره صوف بالا، دره صوف پائین، حضرت سلطان.....
- 16 - ولایت سر پُل، مرکز ولایت شهر سر پُل و دارای 7 ولسوالی: بلخ آب، سرپُل، صیاد، کوهستانات.....
- 17 - ولایت زابل، مرکز ولایت شهر قلات و 8 ولسوالی آن : ارغنداب، دای چوپان، شاه جوی،

- 18- ولایت دایکندی، مرکز ولایت شهر نیلی و 9 ولسوالی آن سنگ تخت، شهرستان،
 19 - ولایت تخار، مرکز ولایت شهر تالقان و دارای 17 ولسوالی: اشکمش، بهارک، چاه آب، خواجه بها الدین، خواجه غار، روستاق، فرخار، تنگی قلعه،
 20 - ولایت پنجشیر، مرکز ولایت شهر بازارک و 7 ولسوالی آن پریان، خنج، روخه، شتل،
 21 - ولایت پکتیکا، مرکز ولایت پکتیکا شهر شانانه و تعداد ولسوالی های آن 19 که عبارت اند از: اُرگون، برمل، جانی خیل، زرغون شهر، گومل، سر روضه، گیان، زیروک، سروبی.....
 22 - ولایت پکتیا، مرکز ولایت شهر گردیز و دارای 13 ولسوال که عبارت اند از احمد آباد، جاجی، جانخیل، چمکنی، سید کرم، زرمت، زدران، علی خیل،
 23 - ولایت پروان، مرکز شهر چاریکار، و 10 ولسوالی آن بگرام، جبل السراج، سرخ پارسا، سالنگ، کوه صافی، سید خیل، غور بند، شینواری،.....
 24 - ولایت بغلان، مرکز شهر پلخمری و 15 ولسوالی آن اندراب، تاله و برفک، خنجان، بغلان جدید، دهانه غوری، نهرین.....
 25 - ولایت بدخشان، مرکز ولایت فیض آباد، دارای 28 ولسوالی: اشکاشم، بهارک، تگاب، جرم، شیغان، شهر بزرگ، واخان، وردوج، کشم،.....
 26 - ولایت بامیان ، مرکز شهر بامیان و دارای 7 ولسوالی، که عبارت اند از کهمرد، سیغان، شبر، پنجاب، یکاولنگ، وارث می باشد.
 27 - ولایت بادغیس، مرکز آن قلعه نو، و دارای 7 ولسوالی، غورماچ، بالامرغاب، مقر.....
 28 - ولایت اروزگان، مرکز آن شهر ترین کوت و 8 ولسوالی دارد، چارچینو، گیزاب، خاص اروزگان، دهرآود، چوره.....
 29 - ولایت نیمروز، مرکز ولایت شهر زرنج، تعداد ولسوالی ها 5، عبارت اند از چخانسور، چهار برجک، خاشرود.....
 30 - ولایت نورستان، مرکز آن شهر پارون، دارای 8 ولسوالی، وایگل، کامدیش، برگ متال، دو آب.....
 31 - ولایت ننگرهار، مرکز آن شهر جلال آباد و دارای 20 ولسوالی که عبارت اند از: اچین، خوگیانی، بتی کوت، حصارک، چپرهار، ڈر بابا، سرخ رود، ده بالا، پچراگام، شیر زاد، شینوار، کوز کنر، لعل پور، گوشته، نازیان، مهمند دره.....
 32 - ولایت میدان وردک، مرکز میدان شهر، ولسوالی ها 8، عبارت اند از جلریز، جغتو، قسمت اول بهسود، سید آباد، چک وردک، دایمیرداد، نرخ، مرکز بهسود.
 33 - ولایت خوست، مرکز شهر خوست، دارای 12 ولسوالی، که عبارت انداز: جاجی میدان، مندوزی، موسی خیل، نادرشاه کوت، مندوزی، صبری، تنی، قلندر، علی شیر.....
 34 - ولایت جوزجان، مرکز ولایت شیرغان و 10 ولسوالی آن، فیض آباد، آقچه، قرقین، درز آب، خواجه دو کوه،.....

نگاهی مختصری به تاریخچه ولایت قندهار

شهر تاریخی قندهار قدامت 3000 سال قبل از مسیح دارد، و اکثراً نظر به موقعیت ستراتیژیکی خود مورد اشغال و تاخت و تاز قرار گرفته است.

در دوره مادها و هخامنشیها یک سرزمینی به نام مندوگک، که در اطراف دریای ارغنداب قرار داشت، بعد از آن که اسکندر مقدونی هرات را تصرف کرد به طرف قندهار رفت، این سرزمین اطراف دریای مرغاب توسط اسکندر مقدونی اشغال، و نام آن را اسکندریه گذاشت، که همین قندهار امروزی می باشد.

بعد از وی این شهر تحت کنترل کوشانیها درآمد، و توسط آشوکا دین بودایی وارد قندهار شد.

در قرن هفتم میلادی قندهار مورد حمله اعراب قرار گرفت و شهر به دست عربها افتاد. بعداً در قرن دهم به دست غزنویها افتاد و در قرن سیزدهم به اشغال چنگیز، و در 1383 میلادی به دست تیمور افتاد.

شهر قندهار دو مراتبه ویران گردید مرتبه اول توسط مغلها و بار دوم توسط تیمور ویران شد.

در قرن چهاردهم بابر بنیان گذار امپراطوری مغل، قندهار را با هند یکجا نمود، بعد از بابر پسرش همایون قندهار را از دست داد، پسر همایون، اکبر دوباره قندهار را به دست آورد.

تا این که در سنه 1709 میلادی میرویس هوتک از قبیله غلزایی پشتون به اشغال قندهار خاتمه داده و دولت مستقل را تأسیس کرد.

آرامگاه میرویس هوتک

به حکومت غلزاییها توسط نادر افشار در سنه 1738 میلادی خاتمه داده شده و بالاخره در سنه 1747 میلادی احمد شاه درانی از قبیله ابدالی با نیروی خود از هرات به قندهار آمده به حکمروایی نادر افشار خاتمه داده و لویه جرگه را تشکیل نمود.

احمد شاه ابدالی در سنه 1754 شهر کنونی قندهار را ساخته و نامش را اشرف البلاد گذاشت، بعداً پسرش تیمور شاه پایتخت را به کابل انتقال داد.

بنا ای احمد شاهی

نقشه قندهار

آبدات تاریخی قندهار:

خرقه مبارک:

این زیارتگاه مقدس در زمان سلطنت تیمور شاه ابدالی تهداب گذاری گردید، و کار ساختمانی آن در مدت چهار سال که مصادف به سنه 1190 هجری قمری بود ختم شد، و خرقه مبارک به آن انتقال داده شد، لکن کار نقاشی آن در زمان سلطنت امیر حبیب الله خان اجرا گردید.

در قندهار اماکن مقدس و زیارتگاه های زیاد موجود است، که از آن جمله از موی مبارک، آرامگاه احمد شاه بابا، آرامگاه زرغونه انا، ملالی و چهارراهی شهدای میوند و چهل زینه می توان نام برد.

موقعیت جغرافیایی قندهار: در شمال ولایت قندهار، اروزگان، در جنوب آن خط دیورند و بلوچستان، در شرق آن زابل و در غرب با هلمند هم سرحد می باشد.

شهر قدیم قندهار یا زاره قندهار، تا زمان حمله نادر افشار شهر آباد بوده و در اثر حمله های وی در زمان میرویس هوتک تخریب گردید.

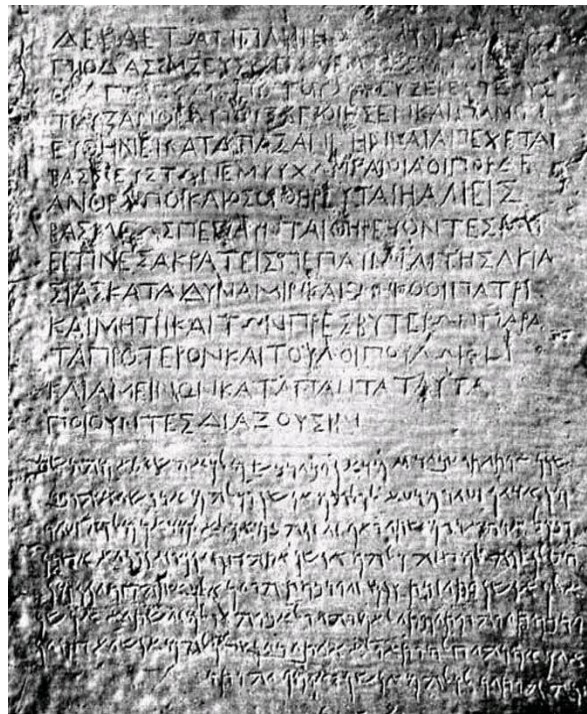
شهر سوم قندهار در اطراف زیارت سرخ، آباد گردیده بود و احمد شاه بابا تا سال دهم پادشاهی خود در همین جا مسکن گزین بود، بعد از آن به ساختن شهر جدید قندهار شروع نمود و شهر جدید را برای پایتخت افغانستان اعمار کرد. فعلاً این شهر بسیار وسیع گردیده و دارای ده ناحیه و حوزه می باشد.

از جمله آبادات تاریخی دیگر مندیگگ که به صورت یک تپه که 31 متر ارتفاع دارد و در اثر ساختمان های مکرر یکی بالای دیگر به وجود آمده است، قدامت تاریخی آن به 9000 سال قبل می رسد، در بین آن آثار و نشانی ها از انسان ها، مانند سنگ های صیقل شده و استخوان های صیقل شده حیوانات، و در طبقه آخر آن آثار مسی نیز وجود دارد، که در حقیقت دوره های مختلف تکامل زندگی انسان را نشان می دهد.

مندینگ

کتیبه آشوکا: در نزدیکی دروازه شهر کهنه در بالای یک سنگ به طول 55 سانتی متر و به عرض 50 سانتی متر نقش گردیده است.

ارگ قندهار: از جمله قصر های زمان احمد شاه بابا می باشد.

قلعه احمد شاهی: به صورت مستطیل است و چهار اطراف آن توسط قلعه ها احاطه و دارای چهار دروازه می باشد، دروازه کابل، دروازه هرات، دروازه عید گاه، دروازه توپ خانه.

قلعه احمد شاهی

ولسوالی های قندهار: شهر قندهار، دامان، ارغنداب، ارغستان، پنجوایی، ریگستان، معروف، سپین بولدک، میوند، تخته پل، ریگستان.....می باشد. باشندگان قندهار را اقوام پشتون، بلوچ، تاجک، هزاره و هندو تشکیل داده است.

ولسوالی ارغنداب

جنگ میوند: به تاریخ 1880 میلادی در منطقه به نام میوند به مقابل اردوی انگلیس در ولایت قندهار شروع شد که با شکست نیرو های انگلیس پایان یافت. در این جنگ دختری به نام ملالی اشتراک داشت که برای عساکر افغان آب می رساند و با خواندن اشعار میهنی عساکر را تشویق به نبرد می نمود، وقتی پرچم سیاه افغان در اثر ضربه انگلیس به زمین افتاد این دختر با شهامت کوزه آب را گذاشته و پرچم را بلند نمود و شعری به پشتو خواند، به این معنی، که اگر در جنگ میوند شهید نشوید ، خدا شما را از بی ننگی نجات بدهد. همین سرود ها عساکر را تشویق نمود و در جنگ میوند برنده ساخت.

معاهده گندمک: این معاهده بین امیر محمد یعقوب خان، پسر امیر شیرعلی خان و نماینده انگلیس در سال 1879 در حدود 14 سال قبل از معاهده دیورند امضا گردید.